

Presentació del llibre El xiscle de l'oreneta
Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona
18 de maig de 2018

Bona tarda a tots,

En primer lloc voldria agrair a Martí Rom la seva invitació per a la presentació d'aquest llibre i el fet de fer-ho en l'espai del Museu.

Era el 4 de maig de 2012, que en aquest mateix espai vam presentar el llibre Joan Miró i Mont-roig, Pal de ballarí (1911-1929).

Era el primer volum que Martí Rom publicava amb Arola editors, sobre el vincle entre aquest artista i Mont-roig. Avui, sis anys després ens retrobem per compartir un nou llibre El xiscle de l'oreneta, la cloenda a 40 anys d'investigació i de recollida de fets i gent vinculada a a Miró i Mont-roig.

Recordo que ara fa sis anys, la memòria del vincle que ja feia anys existia entre Museu d'Art Modern de Tarragona i la vida i obra de Joan Miró, fins i tot abans de que existís cap projecte de Museu que pogués avançar el que som ara, va ser el motiu introductor de la presentació.

El relat sobre els fets que conduïren a la realització del Tapís de Tarragona, el periple que aquesta obra ha realitzat des de la seva creació per Joan Miró i Josep Royo fins a la seva evocació de forma detallada, va servir per contextualitzar i donar sentit a la presentació del "Pal de ballarí".

...

Passem a parlar del llibre que és el motiu de la convocatòria d'avui: Joan Miró i Mont-roig. El xiscle de l'oreneta (1930-1983), un magnífic llibre publicat per Arola editors, amb la col·laboració del Centre Miró i l'Associació de Veïns Muntanya Roja de Mont-roig del Camp, amb pròleg de Vicenç Altaió

Un pas més en el coneixement d'aquest vincle entre Miró i Mont-roig és el que propicia el llibre que avui presentem.

Tot i que com el títol indica, el llibre abasta des del 1930 al 1983, l'autor no ha deixat de banda la nova documentació que ha anat trobant al llarg d'aquests darrers anys de l'etapa primerenca de Miró a Mont-roig (1911-1930) i per tant a enriquit el coneixement d'aquesta relació que ja havia treballat al llibre anterior.

Tampoc el clou el 1983, data de la mort de l'artista, sinó que arriba fins al 2017 fent especial incidència dels actes de commemoració del centenari del naixement de pintor i del Centre Miró de Mont-roig, espai que ha conreat de forma fidel la memòria de Joan Miró a Mont-roig i ha treballat de forma incansable, picant pedra, per mantenir el sentit de pertinença i el lligam entre els habitants de Mont-roig i l'artista.

De l'aportació d'aquest nou llibre a la ja extensa bibliografia existent sobre Miró en voldria destacar dos elements:

D'una banda, la investigació duta a terme per a la realització de l'arbre genealògic de Joan Miró i la seva família fins a set generacions enrere. Dit així sembla poca cosa, però entreteixir els fils de les diverses generacions és una tasca ingent que vol molta dedicació i entusiasme; les dades no són fàcils de recuperar.

D'altra banda, i per la relació que té amb el nostre Museu, el capítol que porta per títol "1965-1970": Vers els tapissos. Tot i que coneixíem la història i que l'havíem recuperat en el llibre Joan Miró – Josep Royo. La farinera de Tarragona: el teler del món de Josep M. Rosselló; el text de Martí Rom ens fa una descripció tan acurada del lloc de l'accident de la M. Dolors i de com va succeir que podem tenir-ne una visió quasibé cinematogràfica. Però a més, ens narra la força de voluntat de la Maria Dolors en el procés de recuperació i rehabilitació que li suposà una llarga estada al Mas que ens fa entendre encara més la immensa gratitud de Joan Miró pel Dr. Orozco, el metge que la va atendre i en conseqüència el magnífic tapís que en va resultar i l'estima amb el que va ser fet.

En paraules de l'autor del pròleg, Vicenç Altaió, el contingut d'aquest llibre és el resultat d'una voluntat investigadora de caràcter científic; que no dona mai per bona una notícia sense contrastar-la, arribant a un recull que és un compendi enciclopèdic imprescindible per a qualsevol historiador i interessant en la vida i l'obra de Joan Miró. Diu Altaió: El nostre científic, Martí Rom, ha fet una feina gegantina tot aportant dades de l'artista i el lloc. Lectors atrapats, anem veient que aquest investigador ho sap tot sobre Miró, ho ha llegit tot sobre l'artista, li ha refet l'agenda i en sap més dels que en saben sobre la relació amb Mont-roig. Perquè ho ha trepitjat i parlat entre vius i morts, a la comunitat de l'església científica mironiana, atea, civil i republicana. Desenes de persones han estat entrevistades sense diferenciar els pagesos dels savis. Una quantitat de documents, de cartes, d'escrits, de testimonis orals, han estat apedaçats, tot es fila en l'ordre del temps i del lloc, per sempre.

Per al seu autor és la cloenda d'un llarg període d'investigació que, de ben segur, mantindrà sempre obert, però com bé diu en l'addenda final del llibre: "A partir del 2018 s'inicia una nova època, amb l'obertura del Mas Miró, que esperem continuï i millori la feina feta fins ara". Aquesta frase, de ben segur, la podríem posar en boca de tots els aquí presents, però hem de tenir clar que el Mas Miró segurament no seria avui dia una realitat sense tot el treball previ que ha preservat la memòria d'un poble i que ha posat en valor el respecte i l'amor per Joan Miró i la seva obra que els vilatants de Mont-roig han sentit i senten.

Així, doncs, el que aquest llibre aporta és una resposta a una qüestió: Per què Mont-roig fou tan important en la vida de Joan Miró, i crec que la resposta la podem trobar "en el xiscler de l'oreneta" que amb la inquietud i la il·lusió de l'arribada d'una nova primavera ens obre els nostres sentits de l'atrodiment hivernal i ens aboca a la lectura d'aquest magnífic llibre, explorem-lo!

Rosa M. Ricomà Vallhonrat